

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (Is-Seba' Awla)

15 ta' Mejju 2014 (\*)

“Rinviju g?al de?i?joni preliminari — Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud — Direttiva 2006/112/KE — Artikolu 90 — Tnaqqis tal-ammont taxxabli — Portata tal-obbligi tal-Istati Membri — Effett dirett”

Fil-Kaw?a C?337/13,

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Kúria (l-Ungerija), permezz ta' de?i?joni tat-23 ta' Mejju 2013, li waslet fil-Qorti tal-?ustizzja fl-20 ta' ?unju 2013, fil-pro?edura

**Almos Agrárk?lkereskedelmi Kft**

vs

**Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó F?igazgatósága,**

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (Is-Seba' Awla),

komposta minn J. L. da Cruz Vilaça, President tal-Awla, J. C. Bonichot (Relatur) u A. Arabadjiev, Im?allfin,

Avukat ?enerali: M. P. Cruz Villalón,

Re?istratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippre?entati:

- g?al Almos Agrárk?lkereskedelmi Kft, minn T. Garadnai, ?gyvéd,
- g?all-Gvern Unger?, minn Z. Fehér u K. Szíjjártó, b?ala a?enti,
- g?all-Gvern Grieg, minn M. Germani, b?ala a?ent,
- g?all-Gvern tar-Renju Unit, minn S. Brighthouse, b?ala a?ent, assistita minn R. Hill, barrister,
- g?all-Kummissjoni Ewropea, minn L. Lozano Palacios u A. Sipos, b?ala a?enti,

wara li rat id-de?i?joni, me?uda wara li nstema' l-Avukat ?enerali, li l-kaw?a tinqata' ming?ajr konkluzjonijiet,

tag?ti l-pre?enti

**Sentenza**

1 It-talba g?al de?i?joni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur

mi?jud (?U L 347, p. 1, iktar 'il quddiem id-“Direttiva tal-VAT”).

2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' kaw?a bejn Almos Agrárkülkereskedelmi Kft (iktar 'il quddiem “Almos”) u n-Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó F?igazgatósága (amministrazzjoni nazzjonali tat-taxxi u tad-dwana, direttorat prin?ipali tat-taxxi tal-Ungerija ?entrali, iktar 'il quddiem l-“amministrazzjoni tat-taxxi”) dwar ir-rifjut minn din tal-a??ar li ta??etta r-rettifika tal-fatturi li Almos kienet ippre?entat bil-g?an li tikseb tnaqqis tal-valur taxxabli tat-taxxa fuq il-valur mi?jud (iktar 'il quddiem il-“VAT”), min?abba n-nuqqas ta' e?ekuzzjoni ta' bejg?.

## **Il-kuntest ?uridiku**

### *Id-dritt tal-Unjoni*

3 It-titolu VII tad-Direttiva tal-VAT, intitolat “Ammont Taxxabli”, jinkludi b'mod partikolari l-Artikoli 73 u 90.

4 Skont l-Artikolu 73 ta' din id-direttiva:

“Fir-rigward tal-provvista ta' merkanzija jew servizzi, minbarra kif imsemmi fl-Artikoli 74 sa 77, l-ammont taxxabli g?andu jinkludi dak kollu li jikkostitwixxi ?las miksub jew li g?andu jinkiseb mill-fornitur, g?all-provvista, mill-konsumatur jew parti terza, inklu?i s-sussidji marbuta direttament mal-prezz tal-provvista.”

5 Skont l-Artikolu 90 tal-imsemmija direttiva:

“1. Fil-ka? ta' kan?ellazzjoni, ?a?da jew nuqqas ta' pagament totali jew parzjali, jew fejn il-prezz hu mnaqqas wara li l-provvista tkun saret, l-ammont taxxabli g?andu ji?i ridott g?aldaqstant skont kondizzjonijiet li ji?u stabbiliti mill-Istati Membri.

2. Fil-ka? ta' nuqqas ta' ?las totali jew parzjali, l-Istati Membri jistg?u jidderogaw mill-paragrafu 1.”

6 L-Artikolu 273 tal-istess direttiva jipprovdi:

“L-Istati Membri jistg?u jimponu obbligi o?rajn li jidhrulhom me?tie?a biex ji?guraw il-?bir korrett ta' VAT u biex ma ssirx frodi, so??ett g?all-?tie?a ta' trattament indaq bejn transazzjonijiet domesti?i u transazzjonijiet li jsiru bejn Stati Membri minn persuni taxxabli u sakemm dawn l-obbligi, fin-negozju bejn Stati Membri, ma jag?tux lok g?al formalitajiet konnessi mal-qsim ta' fruntieri.

L-g?a?la skont l-ewwel paragrafu ma tistax tintu?a biex timponi obbligi tal-fatturazzjoni addizzjonali aktar minn dawk stabbiliti fil-Kapitolu 3.”

### *Id-dritt Ungerj?*

7 Skont l-Artikolu 77 tal-Li?i CXXVII tal-2007 dwar il-VAT (általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII, törvény, iktar 'il quddiem il-“Li?i dwar il-VAT”):

“(1) F'ka? ta' kunisna ta' o??etti, ta' provvista ta' servizzi jew ta' d'akkwist intra-Komunitarju ta' o??etti, l-ammont taxxabli g?andu ji?i mnaqqas wara bl-ammont tal-korrispettiv li jkun ?ie rimborsat jew li g?andu ji?i rimborsat lil min hu intitolat, wara t-twettiq tat-tran?azzjoni

- a) f'ka? ta' invalidità tat-tranżazzjoni:
- aa) is-sitwazzjoni preżedenti għall-konklużjoni tat-tranżazzjoni tera' ti?i stabbilita, jew
- ab) it-tranżazzjoni, anki jekk invalida, ti?i ddikjarata li pproduġiet effetti matul il-perijodu qabel l-adozzjoni tad-deċiżjoni li tikkonstata din l-invalidità, jew
- ac) it-tranżazzjoni ti?i ddikjarata valida permezz tat-tneqija ta' vantaġġ sproporzjonat;
- b) f'ka? ta' difett fl-eżekuzzjoni:
- ba) it-tranżazzjoni ti?i rexxisa minn min hu intitolat, jew
- bb) tnaqqis tal-prezz huwa permess lil min hu intitolat.
- (2) Il-valur taxxabli ji?i mnaqqas wara kemm
- a) f'ka? ta' rimbors tal-antiċipi min?abba l-assenza ta' twettiq tat-tranżazzjoni;
- b) f'ka? ta' rexxjoni mid-debitur, min?abba l-assenza ta' ?las tal-ammont s?i? tal-prezz tal-oġġett, tranżazzjoni li tikkonsisti f'kunsinna jew fil-kiri ta' oġġetti li jaqg?u ta't l-Artikolu 10(a) ta' din il-liġi, peress li l-partijiet reġg?u stabbillew is-sitwazzjoni preżedenti g?at-twettiq tat-tranżazzjoni jew, jekk dan ikun impossibbli, jirrikonoxxu li din it-tranżazzjoni pproduġiet effetti sakemm ise?? in-nuqqas tat-twettiq tag?ha;
- c) f'ka? ta' oġġetti li fuqhom ing?ata depożitu, ir-rimbors tal-ammont tad-depożitu.
- (3) Il-valur taxxabli jista' ji?i mnaqqas *a posteriori* f'ka? ta' tnaqqis tal-prezz, skont l-Artikolu 71(1)(a) u (b), li jse?? wara t-twettiq."

## Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 8 Matul ix-xhur ta' Awwissu u ta' Settembru 2008, Almos bieġet ?errieg?a tar-rapa lil impri?a Ungeri?a o?ra, Bio-Ma Magyarország Energiaszolgáltató Zrt (iktar 'il quddiem "Bio-Ma"). Din i?-?errieg?a ?iet ikkunsinnata u mqieg?da f'ma??en, i?da x-xerrej ma ?allasx il-prezz.
- 9 G?al din ir-ra?uni, ?ie miftiehem bejn il-partijiet, fi ftehim konklu? fl-1 ta' Ottubru 2008, li ?-?errieg?a tar-rapa kienet il-proprjetà ta' Almos, u li hija biss kienet awtorizzata li tiddisponi minnha u li Bio-Ma ma setg?et la tattribwixxi drittijiet, u lanqas tbig?hom, u lanqas tittrasferihom fi?ikament lil terzi. Id-data ta' skadenza g?ar-restituzzjoni ta?-?errieg?a tar-rapa ?iet stabbilita g?all-10 ta' Ottubru 2008, data sa meta Bio-Ma kellha ssegwi r-regoli tad-depożitu tal-oġġett.
- 10 Madankollu, ir-restituzzjoni tal-merkanzija ma se??itx fl-10 ta' Ottubru 2008, peress li fil-frattemp, dawn ?ew maqbuda.
- 11 Almos ippre?entat rikors ?ivili bil-g?an li tikseb ir-restituzzjoni ta?-?errieg?a tar-rapa. Is-Szegedi ítéltábla (Qorti tal-Appell tar-reġjun ta' Szeged) ordnat lix-xerrej, permezz ta' sentenza finali, sabiex jirrestitwixxi 2 263 796 tunnellata ?errieg?a tar-rapa jew, fin-nuqqas ta' dan, li j?allas is-somma ta' EUR 1 022 783. Is-sentenza ppre?i?at li l-partijiet kienu rrexxindew il-kuntratt ta' bejg? li kien jorbothom u li Almos kienet issa l-proprjetarja ta?-?errieg?a tar-rapa.

12 Konsegwentement, Almos irrettifikat il-fatturi tal-bejg? lil Bio-Ma u, fid-dikjarazzjoni tat-taxxa tag?ha ta' kull xahar, ta' Di?embru 2009, iddikjarat ammont ta' HUF (Forints Ungerij?) 116 705 000 b?ala VAT rekuperabli.

13 Madankollu, l-amministrazzjoni tat-taxxi kkunsidrat li din id-dikjarazzjoni ma kinitx i?ustifikata fir-rigward ta' ammont ta' HUF 48 043 000 , ammont li g?alih hija imponiet penali fiskali ta' 10 %. Hija argumentat li, minkejja l-assenza ta' ?las tal-korrispettiv, kienet se??et kunsinna ta' o??etti skont l-Artikolu 9(1) tal-Li?i dwar il-VAT. Skont din l-amministrazzjoni, ir-rettifika ta' fatturi ma hijjex i?ustifikata u l-ftehim konklu? bejn il-partijiet wara l-kunsinna g?andu ji?i kkunsidrat b?ala tran?azzjoni ?dida. Barra minn hekk, is-sitwazzjoni pre?edenti ma re?g?etx ?iet stabbilita peress li ma kienx hemm ir-restituzzjoni ta?-?errieg?a tar-rapa u li l-prezz miftiehem ma kienx ?ie m?allas. Id-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu 77(1) u (2) tal-Li?i dwar il-VAT jipprovdu t-tnaqqis *a posteriori* tal-valur taxxabli fil-ka? fejn it-tran?azzjoni ma tkunx valida, ka? li jiddistingwi ru?u mir-rexxissjoni tal-kuntratt, kif ?ara fil-ka? inkwistjoni. Il-Li?i dwar il-VAT ma fiha ebda dispo?izzjoni li tippermetti tnaqqis *a posteriori* tal-valur taxxabli biss min?abba nuqqas ta' ?las s?i? jew parzjali tal-o??etti inkwistjoni.

14 Il-qorti tal-ewwel istanza ?a?det ir-rikors ta' Almos ippre?entat kontra d-de?ijoni tal-amministrazzjoni tat-taxx1.

15 Fl-appell tag?ha fil-kassazzjoni quddiem il-qorti tar-rinviju, Almos enfasizzat li r-rexxissjoni tal-kuntratt kellu b?ala effett it-trasferiment lura tal-proprjetà tal-o??etti mibjug?a. Skont din il-kumpanija, ma se??et l-ebda tran?azzjoni awtonoma mill-perspettiva tad-dritt fiskali, i?da tran?azzjoni strettament u intrinsikament marbuta mal-kuntratt ta' bejg? inizjali peress li x-xerrej ikun sar il-proprjetarju ta?-?errieg?a tar-rapa biss jekk ikun ?allas il-prezz tal-bejg?. Hija argumentat li, fir-rigward tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, ma jista' ji?i allegat ebda a?ir irregolari fil-konfront tag?ha f'dak li jikkon?erna s-sitwazzjoni li tag?tiha d-dritt ta' tnaqqis.

16 Il-qorti tar-rinviju tirrileva li, fil-mument tat-tressiq tat-talba ta' rimbors, il-Li?i dwar il-VAT ma kinitx tkopri l-ka?ijiet kollha elenkati fl-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, u b'mod partikolari ma jipprovdux g?all-possibilità ta' tnaqqis tal-valur taxxabli f'ka? ta' annullament, ta' rexxissjoni, ta' ri?oluzzjoni u ta' nuqqas ta' ?las s?i? jew parzjali tal-korrispettiv. Hija tistaqsi jekk din il-li?i ma ??a??adx lill-persuni taxxabli mid-drittijiet li huma intitolati g?alihom.

17 F'dawn i?-?irkustanzi, il-Kúria (Qorti suprema) idde?idiet li tissospendi l-pro?eduri quddiemha u li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

“1) Id-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu 77(1) u (2) tal-Li?i [dwar il-VAT], fil-ver?joni tag?hom fis-se??sal-31 ta' Di?embru 2010, huma kompatibbli ma' dawk tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva [tal-VAT], fis-sens li l-li?i [dwar il-VAT] tkopri l-possibilitajiet kollha ta' tnaqqis tal-valur taxxabli elenkati f'din id-dispo?izzjoni?

(2) Jekk dan ma huwiex il-ka?, persuna taxxabli li, wara t-twettiq ta' tran?azzjoni, ma kisbitx il-korrispettiv ta' din tal-a??ar, tista' titlob, fin-nuqqas ta' dispo?izzjoni tad-dritt nazzjonali f'dan ir-rigward, tnaqqis tat-taxxa abba?i tal-prin?ipji ta' newtralità tat-taxxa u ta' proporzjonalità, fid-dawl tad-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva [tal-VAT]?

(3) Jekk l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva [tal-VAT] għandu effett dirett, il-possibbiltà li jiġi eżerċitat id-dritt għal tnaqqis fiskali hija għaldaqstant suġġetta għal liema kundizzjonijiet? Huwa biżżejjed li l-bejjiegħ ikun "are" fattura ta' rettifika u li jkun bagħatha lix-xerrej jew huwa wkoll neċessarju li huwa jagħti prova li l-oġġett kien effettivament sar mill-oġġett proprjetà tiegħu, fis-sens li dan ikun materjalment ingħatalu lura?

(4) Fil-każ ta' risposta negattiva għat-tielet domanda, l-Istat Membru huwa obligat, abbażi tad-dritt Komunitarju, li jikkompensa d-dannu li jirriżulta minn nuqqas ta' tliet-tal-obbligu ta' armonizzazzjoni tiegħu li b'konsegwenza tiegħu l-persuna taxxabli "iet miżżuda mill-possibbiltà li tibbenefika minn tnaqqis fiskali?"

(5) L-Artikolu 90(2) tad-Direttiva [tal-VAT] jista' jinftiehem fis-sens li l-Istati Membri jgħommu d-dritt, fil-każ ta' nuqqas ta' "las totali jew parzjali, li ma jagħtux tnaqqis tal-valur taxxabli u, jekk iva, għal dan huwa neċessarju li dispożizzjoni legali nazzjonali tkun espressament esklużiet il-possibbiltà ta' tali tnaqqis, jew jista' jitqies li s-silenzju fuq dan il-punt fil-leġiżlazzjoni nazzjonali tawtorizzahom ukoll jirrifjutaw it-tnaqqis inkwistjoni?"

### **Fuq id-domandi preliminari**

#### *Fuq l-ewwel u l-żewġes domandi*

18 Preliminarjament, għandu jittfakkar li s-sistema ta' kooperazzjoni stabbilita bl-Artikolu 267 TFUE hija bbażata fuq separazzjoni netta tal-funzjonijiet bejn il-qorti nazzjonali u l-Qorti tal-Ġustizzja. Fil-kuntest ta' kawża ppreżentata skont dan l-artikolu, l-interpretazzjoni tad-dispożizzjonijiet nazzjonali għandha ssir mill-qorti tal-Istati Membri u mhux mill-Qorti tal-Ġustizzja, u ma huwiex kompitu ta' din tal-ażżar li tagħti deċiżjoni dwar il-kompatibbiltà tar-regoli tad-dritt intern mad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni. Min-naħa l-oħra, il-Qorti tal-Ġustizzja hija kompetenti li tagħti lill-qorti nazzjonali l-elementi kollha ta' interpretazzjoni marbuta mad-dritt tal-Unjoni li abbażi tagħhom din tal-ażżar tkun tista' tevalwa l-kompatibbiltà tar-regoli tad-dritt nazzjonali mal-leġiżlazzjoni Komunitarja (ara, b'mod partikolari, is-sentenza *Placanica et*, C-338/04, C-359/04 u C-360/04, EU:C:2007:133, punt 36).

19 Għalhekk, jekk ma hijiex il-Qorti tal-Ġustizzja li għandha tiddeċiedi, f'din il-kawża, dwar il-kompatibbiltà tal-Artikolu 77 tal-Liġi dwar il-VAT mal-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-VAT, min-naħa l-oħra, hija għandha tagħti l-elementi kollha ta' interpretazzjoni ta' din id-dispożizzjoni tal-ażżar sabiex tippermetti lill-qorti tar-rinviju sabiex tevalwa din il-kompatibbiltà.

20 Għalhekk, għandu jiġi kkunsidrat li, permezz tal-ewwel u l-żewġes domandi tagħha, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju qiegħda essenzjalment tistaqsi jekk, id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-VAT jeżiux li d-dispożizzjonijiet nazzjonali li jittrasponuhom jelenkawx espressament is-sitwazzjonijiet kollha li jagħtu d-dritt, skont il-paragrafu 1 ta' dan l-artikolu, għat-tnaqqis tal-valur taxxabli tal-VAT.

21 Skont il-urisprudenza tal-Qorti tal-ustizzja, it-traspożizzjoni fid-dritt nazzjonali ta' direttiva ma tefix neessarjament li l-kontenut tad-dispożizzjonijiet tagħha jiġi riprodott formalment u testwalment f'dispożizzjoni legali jew leżjattiva espressa u spejifika, u tista' ssir permezz tal-kontenut tagħha jekk tissodisfa l-kuntest ġenerali, sakemm dan jiġura b'mod effettiv l-applikazzjoni s'ha tad-direttiva b'mod suffiġjament ar u preżiż, bil-għan li, fil-każ fejn id-direttiva għandha l-għan li toloq drittijiet għall-individwi, il-benefiċjarji jkunu f'pożizzjoni li jkunu jafu d-drittijiet kollha tagħhom u li jkunu jistgħu jiġu invokati, jekk ikun il-każ, quddiem il-qorti nazzjonali (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi Il-Kummissjoni vs L-Isvezja, C-287/04, EU:C:2005:330, punt 6 u Il-Kummissjoni vs L-Irlanda, C-427/07, EU:C:2009:457, punt 54).

22 F'dan ir-rigward, għandu jifakkar li l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, li jirrigwarda l-każijiet ta' annullament, ta' rexxissjoni, ta' riżoluzzjoni, ta' nuqqas ta' las s'ha jew parzjali jew ta' tnaqqis fil-prezz wara l-mument li ssew t-tranżazzjoni, jobbliga lill-Istati Membri li jnaqqsu l-valur taxxabli u, għaldaqstant, l-ammont tal-VAT dovut mill-persuna taxxabli kull darba li, wara l-konklużjoni ta' tranżazzjoni, parti mill-korrispettiv jew il-korrispettiv kollu ma jinbarx mill-persuna taxxabli. Din id-dispożizzjoni tikkostitwixxi l-espressjoni ta' prinċipju fundamentali tad-Direttiva tal-VAT, li jipprova li l-valur taxxabli għandu jkun ikkostitwit mill-korrispettiv realment miġbur u li l-korollarju tiegħu huwa li l-amministrazzjoni tat-taxxi ma tistax tibor b'ala VAT ammont li jkun superjuri għal dak miġbur mill-persuna taxxabli (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Kraft Foods Polska, C-588/10, EU:C:2012:40, punti 26 u 27).

23 Madankollu, il-paragrafu 2 tal-imsemmi Artikolu 90 jippermetti lill-Istati Membri li jidderogaw mir-regola msemmija iktar 'il fuq f'każ ta' nuqqas ta' las s'ha jew parzjali tal-prezz tat-tranżazzjoni. Għalhekk, il-persuni taxxabli ma jistgħux jinvokaw, abbażi tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, dritt għat-tnaqqis tal-valur taxxabli għall-VAT tagħhom f'każ ta' nuqqas ta' las tal-prezz jekk l-Istat Membru kkonfernat kellu l-intenzjoni li japplika d-deroga pprovduta fl-Artikolu 90(2) tal-imsemmija direttiva.

24 Għandu jiġi ammess li dispożizzjoni nazzjonali li, fl-elenkar tas-sitwazzjonijiet li fihom il-valur taxxabli jiġi mnaqqas, ma jirrigwardax dik ta' nuqqas ta' las tal-prezz tat-tranżazzjoni tista' tiġi kkunsidrata b'ala r-riżultat tal-eżerċizzju, mill-Istat Membru, tad-dritt ta' deroga li jie mogħti lillu skont l-Artikolu 90(2) tad-Direttiva tal-VAT.

25 Fil-fatt għandu jiġi rrelevant f'dan ir-rigward li, jekk in-nuqqas ta' las s'ha jew parzjali tal-prezz tax-xiri jsew mingħajr ma kien hemm rexxissjoni jew annullament tal-kuntratt, ix-xerrej jibqa' responsabbli għall-prezz miftiehem u l-bejgħ, anki jekk ma jibqax il-proprietarju tal-oġġett, jibqa' dejjem b'ala prinċipju l-kreditur, u għandu dritt li jinvoka dan il-fatt f'qorti. Madankollu, peress li ma jistax jiġi eskluż li tali dejn isir fil-fatt definittivament irrekuperabbli, il-leżjatur tal-Unjoni kellu l-intenzjoni li jagħti lil kull Stat Membru l-għajla li jiddetermina jekk is-sitwazzjoni ta' nuqqas ta' las tal-prezz tax-xiri, li, minnha nnifisha, kuntrarjament għar-rexxissjoni jew għall-annullament tal-kuntratt, ma tqegħedx lill-partijiet fis-sitwazzjoni tal-bidu tagħhom, jagħti d-dritt għal tnaqqis tal-valur taxxabli kif xieraq ta' il-kundizzjonijiet li jstabilixxi huwa stess, jew ukoll jekk tali tnaqqis ma jkunx permess f'din is-sitwazzjoni.

26 F'dawn iġ-ġirkustanzi, għandu jiġi kkunsidrat, minn naħa, li s-sempliċi fatt li, fl-elenkar ta' sitwazzjonijiet li fihom il-valur taxxabli jiġi mnaqqas, id-dispożizzjoni nazzjonali ta' traspożizzjoni ma tinkludix is-sitwazzjonijiet kollha pprovduti fl-Artikolu 90(1) ta' din id-direttiva, lanqas ma tippermetti li jiġi kkunsidrat, fid-dawl tal-kuntest legali ġenerali li fih tinkwadra ruħha din il-miżura ta' traspożizzjoni, li hija ma tkunx ta' natura li tiġura effettivament l-applikazzjoni s'ha tad-Direttiva tal-VAT b'mod ar u preżiż biżżejjed.

27 Min-naħa l-oħra, huwa importanti li, għas-sitwazzjonijiet barra dawk marbuta man-nuqqas ta'

Las tal-prezz, id-dispożizzjonijiet nazzjonali ta' traspożizzjoni jie'du inkunsiderazzjoni s-sitwazzjonijiet kollha li fihom, sussegwentement g'all-konklużjoni ta' tranżazzjoni, il-persuna taxxabli ma ti'borx parti mill-korrispettiv jew il-korrispettiv kollu, li hija kwistjoni li g'andha ti'i vverifikata mill-qorti nazzjonali.

28 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet pre'edenti, ir-risposta g'all-ewwel u l-ames domandi g'andha tkun li d-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-VAT g'andhom ji'u interpretati fis-sens li ma jipprekludux dispożizzjoni nazzjonali li ma tipprovdix g'at-tnaqqis tal-valur taxxabli tal-VAT f'ka' ta' nuqqas ta' las tal-prezz jekk ti'i applikata d-deroga pprovduta fil-paragrafu 2 ta' dan l-artikolu. Madankollu, din id-dispożizzjoni g'andha g'alhekk tinkludi s-sitwazzjonijiet l-o'rajn kollha li fihom, skont il-paragrafu 1 tal-imsemmi artikolu, sussegwentement g'all-konklużjoni ta' tranżazzjoni, il-persuna taxxabli ma ti'borx parti mill-korrispettiv jew il-korrispettiv kollu, li hija kwistjoni li g'andha ti'i vverifikata mill-qorti nazzjonali.

#### *Fuq it-tieni u r-raba' domandi*

29 Permezz tat-tieni sar-raba' domandi, li g'andhom ji'u e'aminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, g'all-ka' fejn, fi tmiem il-verifika li g'andha tag'mel, hija g'andha tikkunsidra li, salv fil-ka' ta' nuqqas ta' las tal-prezz, id-dispożizzjonijiet nazzjonali inkwistjoni fil-kaw'a prin'ipali ma jittrasponux korrettament id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, liema huma d-drittijiet li l-persuna taxxabli tista' tinvoka u, jekk ikun il-ka', ta't liema kundizzjoniet, sabiex tikseb tnaqqis tal-valur taxxabli tag'ha tal-VAT jew mi'ura ekwivalenti.

30 G'alhekk, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, fl-ewwel lok, jekk l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT jissodisfax il-kundizzjonijiet sabiex ji'i prodott effett dirett fir-rigward ta' persuni taxxabli.

31 G'andu jittfakkar li, skont l'urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-ustizzja, fil-ka'ijiet kollha fejn id-dispożizzjonijiet ta' direttiva jidhru, mill-perspettiva tal-kontenut tag'hom, inkundizzjonati u pre'i'i bi'ejjed, dawn jistg'u ji'u invokati minn individwi quddiem il-qorti nazzjonali kontra l-Istat, kemm fejn dan tal-a'ar ikun naqas li jittrasponi fit-termini d-direttiva fid-dritt nazzjonali, kemm fejn ikun g'amel traspożizzjoni mhux korretta (ara s-sentenzi Pfeiffer *et*, C-397/01 sa C-403/01, EU:C:2004:584, punt 103, u Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, punt 31).

32 Dispożizzjoni tad-dritt tal-Unjoni hija inkundizzjonata meta din tistabilixxi obbligu li ma huwa kkwalifikat b'ebda kundizzjoni u lanqas ma huwa su'ett, fl-implementazzjoni jew fl-effetti tieg'u, g'at-te'id ta' xi mi'ura mill-istituzzjonijiet tal-Unjoni jew mill-Istati Membri (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Pohl-Boskamp, C-317/05, EU:C:2006:684, punt 41).

33 F'dan il-ka', l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT jipprovdi li, fil-ka' li, il-valur taxxabli huwa mnaqqas kif xieraq fil-kundizzjonijiet iddeterminati mill-Istati Membri.

34 G'alhekk, jekk dan l-artikolu j'alli lill-Istati Membri ertu mar'ni ta' diskrezzjoni sabiex jistabilixxu l-mi'uri li jippermettulhom li jiddeterminaw l-ammont tat-tnaqqis, dan il-fatt ma jaffettwax, madankollu, in-natura pre'i'a u inkundizzjonata tal-obbligu li jista' jsir it-tnaqqis tal-valur taxxabli fil-ka'ijiet imsemmijin fl-imsemmi artikolu. Dan tal-a'ar g'aldaqstant jissodisfa l-kundizzjonijiet sabiex jiprodu'i effett dirett (ara, b'analo'ija, b'mod partikolari, is-sentenza Association de médiation sociale, EU:C:2014:2, punt 33).

35 Minn dan jirri'ulta li, peress li l-persuni taxxabli jistg'u jinvokaw l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT quddiem il-qorti nazzjonali kontra l-Istat sabiex jiksbu t-tnaqqis tal-valur taxxabli tal-VAT, id-domanda tal-qorti tar-rinviju dwar jekk l-Istat Membru kkon'ernat huwiex obligat li jikkumpensa g'ad-dannu subit mill-persuni kkon'ernati min'abba il-fatt li dan l-Istat, peress li ma jkunx ittraspona korrettament l-imsemmija direttiva, ikun a'adhom mid-dritt tag'hom g'al

tnaqqis, ma tin?tie?x twe?iba.

36 Fit-tieni lok, fir-rigward tad-domanda ta' jekk il-formalitajiet jistg?ux ji?u su??etti g?all-e?er?izzju ta' dan id-dritt g?at-tnaqqis tal-valur taxxabli, g?andu jifakkar li, skont l-Artikolu 273 tad-Direttiva tal-VAT, l-Istati Membri jistg?u jipprovdu g?all-obbligi li jikkunsidraw b?ala ne?essarji sabiex ji?guraw il-?bir e?att tal-VAT u sabiex jevitaw il-frodi, bil-kundizzjoni b'mod partikolari li din il-kapa?it? ma ti?ix u?ata sabiex timponi obbligi ta' fatturizzazzjoni addizzjonali g?al dik stabbilita fil-Kapitolu 3 ta' din id-direttiva.

37 Peress li, ?lief g?al-limiti stabbiliti minnhom, id-dispo?izzjonijiet tal-Artikoli 90(1) u 273 tad-Direttiva tal-VAT la jippre?i?aw il-kundizzjonijiet u lanqas l-obbligi li l-Istati Membri jistg?u jistabbilixxu, g?andu ji?i kkonstatat li dawn id-dispo?izzjonijiet jag?tu lil dawn tal-a??ar mar?ni ta' diskrezzjoni, b'mod partikolari fir-rigward tal-formalitajiet li l-persuni taxxabli g?andhom jissodisfaw quddiem l-awtoritajiet fiskali tal-imsemmija Stati sabiex ikunu jistg?u jnaqqsu l-valur taxxabli (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Kraft Foods Polska, EU:C:2012:40, punt 23).

38 Madankollu, mill-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja jirri?ulta li l-mi?uri tali li ji?u evitati l-eva?joni jew l-evitar tat-taxxa jistg?u, b?ala prin?ipju, jidderogaw mill-osservanza tar-regoli dwar il-valur taxxabli biss fil-limitu ta' dak li huwa strettament me?tie? sabiex jintla?aq dan l-g?an spe?ifiku. Fil-fatt, huma g?andhom jaffettwaw l-inqas possibbli l-g?anijiet u l-prin?ipji tad-Direttiva tal-VAT u ma jistg?ux, g?alhekk, ji?u u?ati b'mod li jqieg?du f'dubju n-newtralit? tal-VAT (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi Kraft Foods Polska, EU:C:2012:40, punt 28, kif ukoll Petroma Transports et, C?271/12, EU:C:2013:297, punt 28).

39 Konsewwentement, il-formalitajiet li g?andhom ji?u ssodisfatti mill-persuni taxxabli sabiex je?er?itaw, quddiem l-awtoritajiet fiskali, id-dritt li jsir tnaqqis tal-valur taxxabli tal-VAT g?andhom ikunu limitati g?al dawk li jippermettu li ji??ustifikaw li, sussegwentement g?all-konkluzjoni tat-tran?azzjoni, parti mill-korrispettiv jew il-korrispettiv kollu ma ji?ix mi?bur definittivament. F'dan ir-rigward huma l-qrati nazzjonali li g?andhom jivverifikaw li dan huwa l-ka? ta' formalitajiet mitluba mill-Istat Membru kkon?ernat.

40 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet pre?edenti, ir-risposta g?at-tieni sar-raba' domandi hija li l-persuni taxxabli jistg?u jinvokaw l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT quddiem il-qrati nazzjonali kontra l-Istat Membru sabiex jiksbu t-tnaqqis tal-valur taxxabli tag?hom tal-VAT. G?alkemm l-Istati Membri jistg?u jipprovdu li l-e?er?izzju tad-dritt g?at-tnaqqis ta' dan il-valur taxxabli jkun su??ett g?at-twertiq ta' ?erti formalitajiet li b'mod partikolari jippermettu li ji??ustifikaw li, sussegwentement g?all-konkluzjoni tat-tran?azzjoni, parti mill-korrispettiv jew il-korrispettiv kollu ma ?iex mi?bur definittivament mill-persuna taxxabli u li din il-persuna taxxabli setg?et tinvoka wa?da mis-sitwazzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, il-mi?uri b'hekk adottati ma g?andhomx je??edu dak li huwa ne?essarju g?al din il-?ustifikazzjoni, li hija kwistjoni li g?andha ti?i vverifikata mill-qorti nazzjonali.

### **Fuq l-ispejje?**

41 Peress li l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-?ustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allu lura.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (Is-Seba' Awla) taqta' u tidde?iedi:

1) **Id-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu 90 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud, g?andhom ji?u interpretati fis-sens li ma jipprekludux dispo?izzjoni nazzjonali li ma tipprovdux g?at-tnaqqis tal-valur taxxabli tal-VAT f'ka? ta' nuqqas ta' ?las tal-prezz, jekk ti?i applikata d-**



deroga pprovduta fil-paragrafu 2 ta' dan l-artikolu. Madankollu, dan id-dispożizzjoni għandha għalhekk tinkludi s-sitwazzjonijiet l-oġrajn kollha li fihom, skont il-paragrafu 1 tal-imsemmi artikolu, sussegwentement għall-konklużjoni ta' tranżazzjoni, il-persuna taxxabli ma tiġborx parti mill-korrispettiv jew il-korrispettiv kollu, li hija kwistjoni li għandha tiġi vverifikata mill-qorti nazzjonali.

2) Il-persuni taxxabli jistgħu jinvokaw l-Artikolu 90(1) tad-Direttiva 2006/112 quddiem il-qorti nazzjonali kontra l-Istat Membru sabiex jiksibu t-tnaqqis tal-valur taxxabli tat-taxxa fuq il-valur miżjud. Għalkemm l-Istati Membri jistgħu jipprovdu li l-eżerċizzju tad-dritt ta' tnaqqis ta' dan il-valur taxxabli huwa sużett għat-twettiq ta' qerti formalitajiet li jippermettu li jiġi ustifikaw li, sussegwentement għall-konklużjoni tat-tranżazzjoni, il-persuna taxxabli ma tiġborx parti mill-korrispettiv jew il-korrispettiv kollu, u li din il-persuna taxxabli setgħet tinvoka waċda mis-sitwazzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 90(1) tad-Direttiva tal-VAT, il-miżuri b'hekk adottati ma għandhomx jeżed dak li huwa neċessarju għal din il-ustifikazzjoni, li hija kwistjoni li għandha tiġi vverifikata mill-qorti nazzjonali.

Firem

\* Lingwa tal-kawża: l-Ungeri.